TRÄSKYDD

AKTUELLT FRÅN TRÄSKYDDSFÖRENINGEN OCH TRÄSKYDDSINSTITUTET

ISSN 0284-8457 TRÄSKYDDS-AKTUELLT Nr 3/00 dec-00

Svenskt impregnerat trä är efterfrågat utomlands som aldrig förr, samtidigt som kunskapen om torkning av impregnerat trä behöver utvärderas.

Impregnerat trä från svenska impregneringsverk nådde år 1999 över gränsen 700.000 m^3.

Sverige har aldrig tidigare haft en så stor produktion samtidigt som det aldrig tidigare exporterats så mycket impregnerat trä ut i världen från Sverige.

Mittuppslaget i detta aktuellt visar hur fördelningen mellan de olika produkt- och medelsgrupperna ser ut i denna historiska statistik.

Torkningskravet för impregnerat trä har diskuterats intensivt under det gångna året. Under höstens träskyddsdagar i Borås fastställdes att kunskaperna kring torkningen av impregnerat trä måste fördjupas både hos det enskilda impregneringsverket och hos hela impregneringsbranschen.

Kort sagt hela branschen får vara med att ta fram saknade brädgårdstorkningsdata och därefter ges även möjligheten till utbildning i torkning av speciellt impregnerat trä. Uppföljningsgruppen av torkningskravet kommer att vara sammanhållande i dessa frågor. Denna grupp kommer även med en avrapportering i torkningsfrågan före nästa års höstmöte i Borås. Mer om detta i referatet från årets möte i Borås.

Sist men absolut inte minst: Glöm inte årets Glöggutskott på Lucia!
Inget slår önskelistan, minnesbilderna och dofterna som presenteras på detta möte.

Magnus Estberg

UllaBritt Kronberg

TRÄSKYDD utkommer med 3-4 nummer/år.
Ansvarig utgivare: Magnus Estberg, tel 08-791 23 60
Redaktör: UllaBritt Kronberg, tel 08-791 23 60, fax 08-791 22 15

SVENSKA TRÄSKYDDSFÖRENINGEN
SVENSKA TRÄSKYDDSINSTITUTET

Höstens träskyddsdagar i Borås blev lärorika, livliga och konstruktiva.

Temat var torkning och Christer Uddh från Trätek ledde den generella informationsdelen om torkning.

De mer specifika torkningsuppgifterna gavs av Henrik Johansson och Inge Malmquist som representerar två av Sveriges mest välrenommerade torkleverantörer.

Informationsdelen avslutades med att Magnus på Föreningen påpekade vilka ytterligare fördelar man kan ge det impregnerade trät genom t.ex. torkning i olja.

Det intressantaste blev naturligtvis diskussionerna och handlingsförslagen för framtiden.

Det framkom snabbt att det är skillnad på torkning av impregnerat trä och vanligt vitt trä.
Den gängse uppfattningen hitintills har varit att det är mycket svårare och tar längre tid att torka impregnerat trä än oimpregnerat trä.
De erfarenheter som finns i dag från impregneringsindustrin tyder på motsatsen.
Man får snabba torksystem som ger bra kvalitet.
Det viktigaste i detta sammanhang tycks vara att man har en duktig torkskötare med fingertoppskänsla i kombination med noggrann strölägging.

Vad gäller strötjocklek verkar man i dag vara överens om att detta styrs av hur torkarna är konstruerade eller hur förhållandena är vid brädgårdstorkningen.

För att uppnå torkningskravet 30% kan ett alternativ vara brädgårdstorkning men det finns mycket lite information om hur snabb brädgårdstorkning är under olika väderförhållanden. Dessutom varierar naturligtvis torkningshastigheten med det geografiska läget. Sverige är ett avlångt land med mycket varierande klimat.

Denna brist på information beslöt mötet råda bot på genom att alla impregneringsverk i Sverige ska sätta ut paket med impregnerat virke i lämpliga dimensioner. T.ex. 22x95mm, 28x95mm och 45x95mm. Mätningar avseende vikt på paketen ska ske innan impregnering, direkt efter impregnering samt därefter en gång per vecka.
I möjligaste mån noteras det dagliga vädret.

Mötet konstaterade även att torkning av impregnerat trä var så viktigt och så lite hanterat av impregneringsbranschen att kunskapsnivån på området måste förbättras.

Ett sätt att rätta till detta är att starta en utbildning i torkning av trä, speciellt uppbyggd för att passa impregneringsindustrin.
Christer Uddh, som normalt sysslar med utbildning och torkning på Trätek erbjöd sig att sätta samman ett lämpligt utbildningspaket.
Mötet beslöt, med Träteks erbjudande som grund, att Träskyddsföreningen och Trätek tillsammans ska försöka få fram ett bra förslag till torkningskurs.

Mot bakgrunden av kunskapsluckorna inom branschen avseende torkningsparametrar och den oro som finns hos flera av impregneringsverken för att man inte ska kunna leva upp till torkningskraven tog mötet beslut om bildandet av en uppföljningsgrupp. Uppföljningsgruppens huvudsyfte är att ta fram mesta möjliga information inom torkning av impregnerat trä.

Gruppen ska snarast konsolideras och påbörja sitt arbete.
Följande företag valdes in i uppföljningsgruppen: Anderssons Sågverk AB (Anders Boman), AB Bitus (Kjell Kristiansson), Hjortens Trä (Gerth Ohlsson), Wallmarks Såg AB (Ronny Sandström eventuellt Ulf Smedh). Sammankallande är STF (Magnus Estberg).

Avrapportering ska ske från gruppen i god tid före träskyddsdagarna i november år 2001.
Under dessa dagar ska eventuella förslag till ändringar i torkbeslutet framläggas för röstning.

Förutom torkning avhandlades många andra intressanta frågor:

Ingvar Johansson, SP, redogjorde för erfarenheter från NTR-kontrollen och belyste specifikt olika synpunkter på styckmärkning och uppströning.
Inga stora problem har framkommit men strötjockleken diskuteras livligt i impregneringsbranschen.

Jöran Jermer, SP, rapporterade från ett projekt som behandlar återvinning och förbränning av rivningsvirke. Det är slående hur mycket impregnerat rivningsvirke har gemensamt med annat rivningsvirke.
Rekommendationen verkar för närvarande vara att allt virke som på något sätt belastats med främmande ämnen sorteras ut och förbrännes gemensamt.
Jöran rapporterade även från sammanställningen av exportkartoteket som i dagarna färdigställts avseende de 8 viktigaste länderna.

Fred G Evans, Norsk Treteknisk Institutt, redogjorde för hur långt arbetet kommit med det stora nordiska projektet för AB-virke.
Vissa påtagliga problem hade förekommit vad gäller inträngning av impregneringslösning samtidigt som lovande resultat fanns på torkningssidan.
Fred redogjorde även för de förslag som finns i Norge att fasa ut CCA-impregnerat trä.
Ännu är detta bara förslag men beslut kommer snart och ett sådant kommer troligtvis även att innebära torkningskrav på impregnerat virke ned under 30%.

Magnus Estberg, STF, redogjorde i korta ordalag för de två möjligheter träskyddsbranschen i dag har vad gäller presentationer av miljösituationen för impregnerat trä.
Miljövarudeklarationsprojektet har i dag lett fram till dels en mycket grundlig certifieringsbar produktspecifik redovisning, lämplig för miljöspecialister att ta del av, och dels en riskvärderande byggvarudeklaration som mer passar för bygghandlarnas krav.
Det är nu av yttersta vikt att impregneringsverken verkligen börjar använda dessa deklarationer.

Marie-Louise Edlund som nu arbetar både för SLU och SP redogjorde för hur konsumenterna ser på impregnerat trä.
Det framgick klart att vi som använder impregnerat trä i Sverige ser positivt på produkten och vill att det impregnerade trät ska vara en långsiktig investering, som ska hålla i 25 år eller mer. Ofta lika länge som husets livslängd.
Mitt i allt detta informationsflöde hölls även Träskyddsföreningens extrastämma där medlemsavgifter för år 2001 beslöts vara oförändrade jämfört med år 2000.
Verksamhetsplan och budget för år 2001 presenterades och planen speglar klart det informationsbehov som Träskyddsföreningen står inför.
Skogs- och sågverksindustrin, bygghandlarna samt användarna av impregnerat trä ska samtliga få adekvat information.

Detta innebär att informationsarbetet år 2001 blir dubbelt så stort som år 2000.

Träimpregneringsindustrin i Sverige, produktionsåret 1999.

Sammanfattning ur Svenska Träskyddsinstitutets meddelande nr 177.

	1999 (m^3)	1998 (m^3)	Förändring 1999-98 (%)**
Totalproduktion inkl export	**703 300**	**668 700**	**5,2**
Antal producerande enheter	104	111	- 6,3
Sliprar	15 100	16 000	- 5,3
Stolpar	49 700	50 000	- 0,6
Sågat och hyvlat virke	578 900	549 800	5,3
Stängselstolpar	38 900	35 900	8,3
Fönster-/dörrsnickerier	20 400	16 800	21,4
Övrigt	300	200	81,3
Vattenlösliga medel	621 900	589 600	5,5
Oljelösliga medel	24 100	19 800	21,6
Kreosot	57 300	59 300	- 3,3
Furu	516 500	508 000	1,7
Gran	186 800	160 700	16,2
Bok	40 *	800 *	- 95
Totalexport	376 200	354 000	6,3
Sliprar	200	100	53,3
Stolpar	30 900	29 300	5,4
Sågat och hyvlat virke	327 300	308 900	6,0
Stängselstolpar	17 600	15 200	16,2
Fönster-/dörrsnickerier	200	400	- 45,0
Övrigt	0	100	- 100,0
Vattenlösliga medel	347 600	325 200	6,9
Oljelösliga medel	2 000	1 900	6,3
Kreosot	26 600	26 900	- 0,8
Furu	197 300	200 500	- 1,6
Gran	178 900	153 500	16,6

* Ingår ej i totalsumman

** Procentsatsen är framräknad från ej avrundade siffervärden

IRG Secretariat, c/o KTH
Jöran Jermer
Drottning Kristinas väg 33 A
100 44 STOCKHOLM

A PORTO BETALT

Avs: Sv Träskyddsföreningen/Sv Träskyddsinstitutet
Box 5673
S-114 86 STOCKHOLM

Allt mer miljöarbete läggs över på EU-nivå.

I förra Träskyddsaktuellt berättade vi kortfattat om EUs biociddirektiv.
Kemikalieinspektionen, Kemi, har nu presenterat ytterligare information om hur samarbetet inom EU fortlöper.
Kortfattat kan man säga att KEMI arbetar inom EU med följande frågeställningar:
Kemikaliepolicy, Samordnad tillsyn, Förhandsanmälningar, Klassificering och märkning, Växtskyddsmedel, Biocider, Begränsningar i användning, Riskbedömningar och riskbegränsningar, Allmänt juridiska problem.

En intensifiering inom alla dessa områden kan förväntas i och med Sveriges ordförandeskap i EU år 2001.

Vad gäller specifikt träskyddsbranschen, som styrs genom biociddirektivet, har en ny EG förordning tagits som reglerar aktiviteterna för existerande verksamma ämnen fram till år 2004.
Förordningen som är nr 1896/2000 ger en plan för översynen av existerande verksamma ämnen i biocidprodukter:

Information för identifiering eller notifiering från industrin till kommissionen ska vara avklarat *mars 2002*.
Kommissionen ger ut listor över identifierade och notifierade ämnen till medlemsstaterna senast *oktober 2002*.
Information från medlemsstaterna för ytterligare ämnen skickas till kommissionen senast *februari 2003*.
Planerat ikraftträdande för kommissionens 2:a förordning är *maj 2003*.
Full dokumentation för notifierade verksamma ämnen i *träskyddsmedel* och råttbekämpningsmedel ska vara inkomna från företagen *mars 2004*.

Detta innebär, för alla som vill behålla sina gamla existerande verksamma ämnen i träskyddsmedlen, att anmälan av medlen ska ha skett om knappa 1,5 år samt att alla data ska vara inlämnade inom 3,5 år.

Holland har anmält förbud mot krom- och arsenikinnehållande impregneringsmedel till EU.

Holland har nu notifierat EU om beslut tagna i Holland som helt ska stoppa användningen av impregnerat trä som innehåller krom eller arsenik.

Beslutet säger att det är förbjudet att bedriva handel i Holland med impregnerat trä, innehållande krom eller arsenik, och som är avsett för bearbetning eller användning av privatpersoner.

EU har ännu inte tagit ställning till denna anmälan och det förväntas inte att EU ska tillstyrka anmälan.

Huruvida Holland kommer att hålla kvar sitt beslut om förbud mot krom och arsenik efter EUs ställningstagande återstår att se.

Nu är det dags att förkovra sig i ämnet träskydd.

Den 30 januari – 2 februari år 2001 hålls den årliga grundkursen i träskydd.

Kursen som samordnas mellan Arbetarskyddsstyrelsen och Träskyddsföreningen i Lantbruksuniversitetets lokaler i Uppsala ger det obligatoriska godkännandet för hantering av impregneringsmedel i klass 1 ASS samtidigt som man får en gedigen utbildning i impregneringskunskap.

Kursen tar upp allt från vedanatomi, träförstörande organismer och träskyddsmedel till anläggningar, kvalitetskontroll, miljökrav och toxikologi.

Anmälningar till grundkursen ska ha kommit till Träskyddsföreningen senast 10 januari 2001.

Förutom grundkursen ordnar Arbetarskyddsstyrelsen en repetitionskurs för dem som tidigare fått godkännande för hantering av impregnering i klass 1 ASS men där godkännandet håller på att gå ut eller rent av har gått ut. Giltighetstiden för godkännandet är 5 år.

Senast den 11 december ska anmälan ha kommit till Arbetarskyddsstyrelsen.

Uppgifter angående repetitionskursen besvaras av Maria Dalin Cronholm, 08-730 92 61.

Uppgifter om grundkursen fås via Träskyddsföreningen, UllaBritt eller Magnus, tel 08-791 23 60

Föreningens mest lyckosamma utskott, Glöggutskottet, har sammanträde.

Onsdagen 13 december kl 15.00, efter Luciafirandet, har Glöggutskottet sitt årliga möte.

Har Ni inte fått igenom Era affärer, ansökningar eller myndighetsäskanden under året så passa på att föra upp önskemålen på Träskyddsföreningens önskelista. Enligt statistiska beräkningar så är detta det säkraste sättet att få igenom sina förslag.

Förutom önskelistan har vi samtliga möjligheten att presentera höjdpunkterna under det gångna året.

Anmäl er snarast till detta i särklass mest givande och väldoftande utskottsmöte.

GOD JUL och GOTT NYTT ÅR
önskar Magnus och Ulla-Britt